

La màfia russa viu a l'hora suïssa

La Confederació Helvètica es troba al cor de l'activitat dels grups mafiosos de l'ex-URSS. Hi ha veus, tant a la dreta com a l'esquerra, que reclamen una política més dura contra el crim organitzat per "salvar la democràcia".

Tres esdeveniments han fet sonar l'alarma social a Suïssa. En primer lloc, la detenció de cinc agents dels serveis secrets israelians (Mossad) a Berna, acusats de fer escoltes il·legals dins el territori suís, han plantejat dues qüestions de fons: de l'una banda, l'existència d'una important xarxa d'espionatge dins el país i, de l'altra, que la legislació suïssa, que prohibia fins ara les escoltes telefòniques preventives, ha portat els serveis secrets estrangers a prescindir de la col·laboració de la policia confederal. I el cas del Mossad no és pas únic, l'FBI nord-americà, el SAVAK iranià i més serveis se-

crets del món sencer es mouen dins les fronteres de la Confederació amb una relativa llibertat.

En segon lloc, la publicació d'un estudi sobre la criminalitat destaca que Suïssa no és estranya a la corrupció i al crim organitzat, i que, a més, els ciutadans suïssos no són indiferents a aquest tipus d'activitats delictives, ni dintre el sector públic ni dintre el sector privat. Així s'han identificat de 150 a 170 grans xarxes criminals.

El tercer esdeveniment ha estat la sortida al carrer del darrer llibre de l'incombustible diputat socialista, Jean Ziegler. Aquest polític i sociòleg suís relata la seva exploració dins la jungla de la màfia

dibuixant un panorama apocalíptic a *Els senyors del crim* (ed. Seuil). La màfia sorgida de l'ex-URSS serveix d'exemple per alertar els ciutadans del perill real que representa el crim organitzat per a l'estat de dret i la democràcia.

Ès enmig d'aquest ambient d'inseguretat que els ciutadans suïssos es van pronunciar fa uns mesos sobre la iniciativa popular "SOS Per una Suïssa sense policia tafanera". Els arguments dels partidaris d'aquesta iniciativa eren prou contundents. El 1989, els suïssos van descobrir amb consternació que 900.000 persones havien estat víctimes d'espionatge durant anys i fins i tot durant dècades a partir de la Segona Guerra Mundial. Totes pertanyien a organitzacions d'esquerra, sindicats, ecologistes, objectors de consciència i grups cristians progressistes. "L'afer de les fitxes" provocà una reacció popular adversa a les activitats de la policia política per limitar de manera dràstica les mesures preventives contra possibles criminals. Darrer argument, els senyors del crim i els grups d'extrema dreta actuen amb llibertat, essent així que les organitzacions progressistes continuen essent controlades.

Per la dreta parlamentària, contrària a la iniciativa, els arguments es basaven en la necessitat de llibertat d'acció per a la policia federal perquè pogués controlar els riscos que assetgen la democràcia occidental: terrorisme islàmic, crim organitzat i extrema dreta.

Petges de l'atemptat contra dos policies a Moscou comès per la màfia. Encara que hi ha constància de grups mafiosos des del segle XIX, és des el 1991 quan es desborda el seu poder.

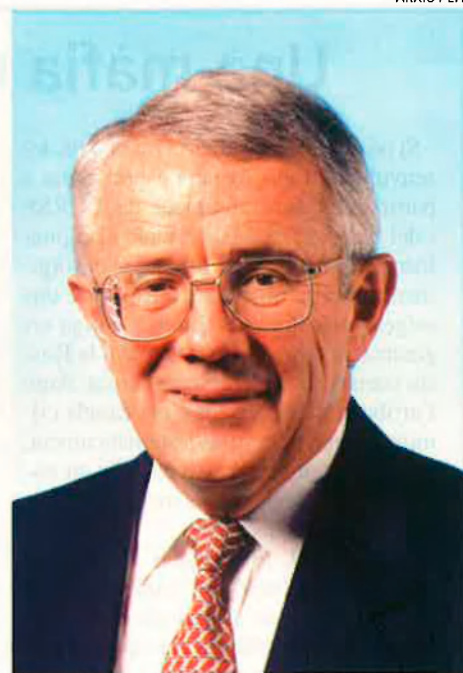
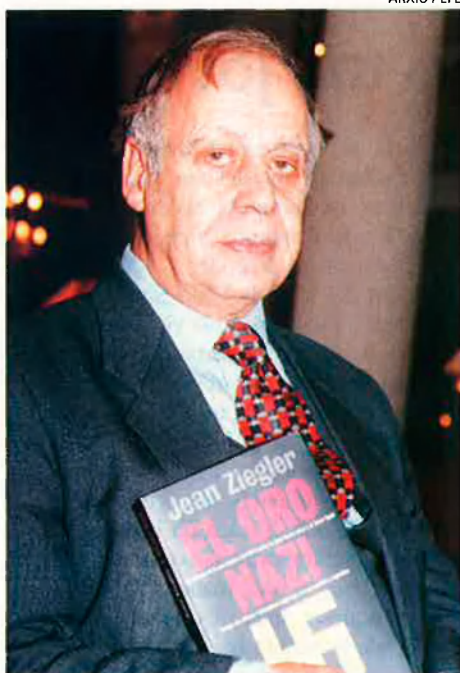
ARXIU / EFE

ARXIU / EFE

Però ha estat sobretot la por del crim organitzat el motiu que ha portat els suïssos a votar de manera clara contra la campanya defensada per l'esquerra. Paradoxa d'aquest país: mentre els seus ciutadans donen suport a la continuïtat del secret bancari, permetent a tota mena de criminals del món sencer d'evitar la justícia i el fisc, han acceptat per les urnes un control polític dels seus drets fonamentals.

Entre el mite i la realitat. Però quina és la realitat? Les darreres revelacions manifesten que la presència de la màfia, especialment la russa, en territori suís és un fet irrefutable. Tràfic d'armes i de material nuclear, emblanquiment de diners i xarxes de prostitució són facilitades per les llacunes de la legislació helvètica. Gràcies a la mitjanceria de bancs i fiduciàries de ciutats com Ginebra i Zuric, grups de natura diversa compren armes a Suïssa. Per més que el comerç de material de guerra sense autorització sigui prohibit, les transaccions financeres resultants del tràfic d'armes no són considerades delictes. Conscients d'aquest buit legal, el Parlament votà el 1996 una nova llei més restrictiva que acaba d'entrar en vigor.

Els càrtels de la prostitució que s'han desenvolupat ràpidament en ciutats ex-soviètiques com Kíev i Sant Petersburg, aprofiten la misèria econòmica de moltes famílies per reclutar centenars de dones russes disposades a treballar de "maniquins". Les noies contractades com a ballarines o cambres de locals nocturns, descobreixen, una volta arribades a Suïssa, que els seus patrons dirigeixen bordells o xarxes de proxenetes. Alguns d'aquests grups russos treballen en estreta col·laboració amb organitzacions criminals d'alguns altres països, especialment d'Itàlia. Recolzats en una logística important, un control permanent i violent de les víctimes i de llurs famílies al país d'origen, els càrtels de la prostitució es mostren de moment hermètics.

Ateses les pràctiques liberals dels seus laboratoris, la confidencialitat dels seus bancs multinacionals i l'existència d'aeroports intercontinentals, Suïssa és, des de principis dels anys 90, una peça clau del tràfic nuclear. La fi de l'URSS donà peu al desmantellament del complex industrial i al sorgiment d'un mercat nuclear important. Els laboratoris suïssos, de gran prestigi, examinen la qualitat del material nuclear i hi donen el vist-i-plau. El laboratori realitza un treball purament científic, sense investigar la procedència dels materials ni la identitat del veritable propietari. La detenció, el 1994, de dos ex-agents de la KGB a l'aeroport suís de Basilea i la descoberta de grans quantitats de mercuri roig destinat a Corea del Nord feren sonar l'alarma. Però el problema és de fons.

Els advocats del diable. Un gran nombre d'actors del crim organitzat tenen el consell i l'assistència d'avocats i de fiduciàries suïsses. Així, per exemple, la petita ciutat de Zug acull un gran nombre de societats que tenen per única activitat de fornir un testaferró en canvi d'una remuneració. Les facilitats són més importants, si tenim en compte que els vint-i-sis cantons que for-

men la Confederació Helvètica tenen sobirania judicial. D'aquesta manera les pràctiques judicials dubtoses i la corrupció galopant esdevenen difícilment controlables per les autoritats federals.

En el pas caòtic de l'economia dirigida de l'URSS al capitalisme salvatge, els grans bancs i institucions financeres varen tenir-hi un paper considerable. Els comptes dels bancs helvètics s'han anat inflant amb l'arribada de milions de dòlars ingressats per la màfia russa als comptes dels seus còmplices de l'aparell estatal. Mentre una bona part de les inversions mafioses es concentren a Mònaco o Niça, els guanys s'acumulen als bancs de ciutats suïsses geogràficament a prop, com Ginebra o Basilea. De fet, les demandes russes de col·laboració judicial internacional a les autoritats de Berna s'han multiplicat. El primer cas important fou el de la fuga, el febrer del 1991, de sumes de diners colossals de l'ex-Partit Comunista Soviètic (PCUS), als comptes privats d'un banc de Zuric. Res no s'ha pogut fer de moment per recuperar-los. Un altre exemple, les repúbliques de Kirguizistan i de l'Uzbekistan han cercat sense èxit les reserves d'or de llurs bancs

A l'esquerra, Jean Ziegler, diputat socialista, sociòleg i autor d'"Els senyors del crim" (Keystone), publicada el 8 de juny de 1998. A la dreta, Arnold Koller, cap del Departament de Justícia i seguretat (Ministre de l'Interior) de la Confederació Helvètica.

Una màfia no tan jove

Si bé és cert que la màfia russa s'ha desenvolupat d'una manera espectacular a partir del desmembrament de l'URSS i del pas del "socialisme real" al capitalisme salvatge, també ho és que el sorgiment del crim organitzat a Rússia té uns orígens més llunyans. La més antiga organització criminal es remunta a la Rússia tsarista de final de segle passat. Amb l'arribada dels bolxevics, els càrtels criminals foren perseguits sistemàticament, tot i que Stalin també va establir un sistema de privilegis per als membres fidels del partit comunista.

A partir del 1953, quan Stalin s'ha mort, la persecució del crim organitzat s'alleuja, i durant el període de Leonid Brèjnev (1964-1982) la corrupció d'amplis sectors de l'estat i de la societat fa progressos galopants. A l'URSS, els "rics" es beneficiaven de privilegis i, per més que no tinguessin fortunes immenses, sí que vivien amb un gran confort en relació amb la resta de la població, a banda formar part de l'elit del poder soviètic. Una elit que ja no creia en els valors de la societat comunista i que fixava, en canvi, la mirada en els "rics veritables" d'Occident. Molts càrtels mafiosos, cada dia més poderosos, s'infiltraen en l'economia i estableixen aliances puntuals amb secretaris regionals del PCUS, directors del complex industrial i agrícola.

El març del 1985 Mikhaïl Gorbatxov arriba al poder. Entre els seus primers eslògans hi ha el de la *glasnost* (transparència). Durant aquests anys la nova generació de *yupis* soviètics, la *zolytye dietki* (joventut daurada), es consolida. D'aquesta obertura política, se'n beneficien sobretot els "rics i famosos" del món dels mitjans de comunicació i els *zolytye dietki*, esdevinguts adults. Aquests reclamen una societat "normal,

fundada en la propietat privada". Com que Gorbatxov insisteix en una "opció socialista" mal definida, els ex-membres de la "joventut daurada" fan costat a Borís Ieltsin, ansiós de poder.

L'agost del 1991 la Unió Soviètica es desintegra, i la formidable vitalitat de les bandes mafioses es desborda. Des del principi de l'obertura d'una transició a l'economia de mercat, un fort contingent dels *zolytye dietki* es llança als negocis. Gràcies a relacions privilegiades obtenen llocs importants a la Borsa, acumulen els primers milions, funden un banc o una companyia d'importació-exportació i esdevenen rics d'una manera fulgurant. I aviat aquests nous rics necessiten els serveis de la màfia russa.

Segons estimacions de l'Interpol, del 1995, els càrtels criminals de la Federació Russa disposaven en conjunt de més del 40% del producte nacional brut. A més, hi ha uns 5.700 càrtels criminals, els quals controlen el 70% del sector bancari rus. Detall significatiu: Moscou té 152 casinos, és a dir, el doble que a Las Vegas. La màfia russa manté exèrcits privats, reclutats sovint entre els ex-membres de l'elit dels serveis secrets soviètics, i elimina els adversaris amb una impunitat total. Seixanta-tres periodistes russos, entre ells el director general de la televisió pública, han estat assassinats entre 1994 i 1996.

Vist el pes del crim organitzat en l'economia i en la vida política de Rússia, Ieltsin declarava l'any passat al Parlament que la llibertat de vendre i comprar no s'havia de confondre amb "la llibertat de comprar les lleis, els tribunals i els funcionaris", fent una crida a la moral. Una actitud si més no ingènua, si tenim en compte que ha estat Boris Ieltsin mateix qui s'ha envoltat dels llops de la màfia. **J. T.** (Ginebra)

centrals; amb la complicitat activa d'alts funcionaris ex-soviètics, algunes espavilat les havia venudes al centre financer de Zuric.

El nombre de recursos presentats a Berna és tan important que tota col·laboració judicial pot retardar-se anys i panys o ser fins i tot blocada. Només al cantó de

Ginebra, de menys de 400.000 habitants, hi ha més de mil advocats. Els més hàbils poden guanyar grans fortunes sabotant els mecanismes d'ajuda mútua judicial en favor d'estafadors i senyors del crim internacional. La legislació a Suïssa és extremadament favorable al delinqüent i al

seu advocat, cosa que fa d'aquest país un autèntic "paradís" dels recursos contra la col·laboració judicial. Així, la distinció entre infracció de caràcter monetari o fiscal i infracció de dret comú ha de fer-se exclusivament segons el criteri de la legislació helvètica. Ara, a Suïssa, el frau fiscal no és considerat delictiu i, per tant, la cooperació judicial internacional no s'hi pot aplicar en molts casos.

De moment, el país helvètic s'ha convertit, en xifres absolutes, en el primer inversor estranger a Rússia. A mesura que l'economia resultant del crim organitzat s'estabilitza, els capitals de la corrupció, del pillatge i de l'extorsió tornen a Rússia, però ara sota identitat suïssa. Aquest estat de coses portà el fiscal general de la Confederació, Carla Del Ponte, i el seu homòleg rus, Juri Skuràtov, a signar, el 24 d'abril passat a Moscou, un memoràndum per combatre el crim organitzat. Aquesta mesura té per objectiu d'afavorir l'intercanvi d'informació en matèria d'emblanquiment de diners, la formació d'agents russos per familiaritzar-se amb la legislació helvètica, i una major cooperació judicial, sense arribar, tanmateix, a cap clàusula que inclogui una ajuda mútua internacional. Aquesta cooperació policíaca va permetre, fa dos anys, la detenció de Serguei Mikhàilov, un dels padrins de la màfia russa, acusat de ser responsable de xarxes criminals a Suïssa. Però fa un mes Mikhàilov va ser alliberat pels jutges de Ginebra. Les especulacions al voltant d'aquest fet són múltiples, i no es descarta que l'acusació no hagi fet gaire bé la seva tasca.

Guerra contra la màfia. Tot plegat són passos massa tímids, segons l'agitador nacional, Jean Ziegler. Per primera vegada la drete parlamentària ha escoltat els consells del diputat socialista. Per què aquest canvi? Ziegler llança en el seu llibre, *Els senyors del crim*, una sèrie de propostes per a combatre la màfia. Llibertat per a introduir escoltes telefòniques, una policia internacional

amb poder real, infiltració d'agents dins les organitzacions criminals, protecció dels testimonis i control sobre internet, són algunes de les mesures necessàries per a lluitar eficaçment contra el crim organitzat i per a "salvar la democràcia". Per Ziegler, caldria redefinir les llibertats col·lectives, perquè el crim organitzat "constitueix la darrera fase del capitalisme salvatge", i posa en perill les llibertats del ciutadà.

Si bé la crítica del sistema neoliberal és clara, la dreta ha utilitzat els arguments de Ziegler per demanar una aplicació més dura del codi penal i més poder per a la policia política, fet que li han retret els seus companys socialistes. Els partits conservadors han reprès algunes de les propostes per fer campanya contra la presència de "refugiats polítics criminals", una al·lusió als petits traficants de drogues d'origen albanès o turc. Com assenyala el

ARXIU / EFE

Detenció de mafiosos a Moscou l'any 1997. El crim organitzat rus, que controla el 40% del PNB del país segons estimacions de la Interpol, ha trobat en Suïssa un magnífic centre d'operacions.

diputat socialista, Nils de Dardel, el llibre de Ziegler cau en tots els mites alimentats "pels governs, la policia i la dreta política", amb què retreu que no hi hagi una anàlisi de la criminalitat econòmica. Però, de fet, el debat sobre el crim organitzat acaba de co-

mençar i els sectors de la societat suïssa reconeixen que les societats democràtiques no disposen d'eines efectives per a lluitar contra la criminalitat transnacional.

Jordi Tejel (Ginebra)

Cultura Joveniut

COM CADA ANY, T'OFERIM LA POSSIBILITAT D'ANAR A ESQUIAR AL MILLOR PREU !!

Pal/Arinsal
A partir de 6.200 ptes.
Forfets 2 dies a Pal/Arinsal + 1 mitja pensió

Masella
A partir de 8.225 ptes.
Forfets 2 dies a Masella + 1 mitja pensió

Núria
A partir de 5.595 ptes.
Forfets 2 dies a Núria + cremallera + telecabina + 1 mitja pensió

La Molina
A partir de 8.000 ptes.
Forfets 2 dies a La Molina + 1 mitja pensió

Vaqueira Beret
A partir de 7.850 ptes.
Forfets 2 dies a Vaqueira Beret + 1 pernотació i esmorzar + 1 mitja pensió

TELÈFON INFORMACIÓ I RESERVES
93 483 83 63

WEB
www.gencat.es/catalunyajove

Comissariat de Catalunya
Departament de Cultura
Secretaria General de Joveniut
Turisme Joveniut de Catalunya S.A.